

بسم الله الرحمن الرحيم

اندیشمندان و شاعران ایرانی در بستر

تحولات و دگرگونی های عصر خویش

رضا عبادی جامعخانه

نسیم احمدی

۱۳۹۰

- سرشناسه : عبادی جامخانه، رضا، ۱۳۵۳ -
 عنوان و نام پدیدآور : اندیشمندان و شاعران ایرانی در بستر تحولات و دگرگونی‌های عصر خویش
 مشخصات نشر : تهران : نشر شیداسب، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری : ۳۵۱ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۸۶-۰۲-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۳۳۰.
 موضوع : شاعران ایرانی -- سرگذشتنامه
 موضوع : شاعران ایرانی -- نقد و تفسیر.
 شناسه افزوده : احمدی، نسیم، ۱۳۶۱ -
 رده بندی کنگره : PIR/۲۵۳۲ع/۸ ۱۳۹۰
 رده بندی دیویی : ۱/۰۰۹۶۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۳۳۸۶۱

انتشارات شیداسب : تهران . میدان نور . خیابان دویست دستگاه .

خیابان یازدهم . بلاک ۷ . واحد ۵ . تلفن : ۴۴۱۱۸۴۱۹

اندیشمندان و شاعران ایرانی در بستر تحولات و دگرگونی‌های عصر خویش

مولفان : رضا عبادی جامخانه ، نسیم احمدی

ناشر : شیداسب

ویراستار و دبیر مجموعه : علیرضا صیوری

حروفچین ، صفحه آرا و طراح جلد : آسیه بنائیان

• چاپ اول : ۱۳۹۰ • تعداد : ۳۰۰ نسخه ؛ لیتوگرافی و چاپ : فرسیما

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۸۶-۰۲-۱

قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست

۵	مقدمه
۹	فصل اول : ناصر خسرو
۱۳۵	فصل دوم : امام محمد غزالی
۲۴۱	فصل سوم : عطار نیشابوری
۲۷۹	فصل چهارم : سنایی غزنوی
۳۳۵	منابع

مقدمه :

تحول فکری و عقیدتی و تبعات ناشی از آن مسأله ای است که از بسیاری قرون گذشته گریبانگیر بشر بوده است. با بررسی این حالت درونی، جنبه های مختلف زندگی افراد درگیر با آن بهتر و علمی تر شناخته می شود. پژوهش حاضر نیز به این نیت که افراد مورد بحث را عمیق تر شناسایی کند، شکل گرفت. چرا که این ویژه گی اندیشه ها و مسلماً آثار اثرگذار آنان را نیز شفاف سازی خواهد کرد.

در سال های اخیر به دلیل ادغام ادبیات با علوم جامعه ی همچون روان شناسی، جامعه شناسی، مسائل فرهنگی و تاریخ و ... کنکاش در چنین رخدادهایی - تحولات فکری و اعتقادی - بیشتر در جامعه ی مطالعاتی سوسو می زند. با تحقیقاتی این چنینی چهره ی بارزتری از تاریخ جوامع گوناگون، رویدادهای سیاسی اعصار مختلف یک جامعه، فرهنگ طایفه های گوناگون یک کشور، اعتقادات مذهبی و حتی خرافاتی مردمان ادوار مختلف تاریخ و بسیاری مسائل نهفته ی دیگر ارائه خواهد شد که در نهایت منفعت جامعه ی علمی را در پی خواهد داشت.

برخی از بزرگان دنیای ادبیات و عرفان و حتی دیگر علوم، در زندگی شان یک پیامد مشترک را به نوعی تجربه کردند. این مسأله آنان را درگیر وقایع هنجار و

نابهنجار گوناگونی کرده است . به عبارت ساده تر جرقه ای ذهنی - که البته خود محصول بسیاری مسائل اجتماع معاصر آن فرد بود - در زندگی باعث گردید تا این افراد ، مسیر افکار و ذهنیات خود را نسبت به جهان پیرامون ، جامعه ی موجود در آن ، نوع زندگی خود ، مذهب و ... تغییر دهند .

در طول تاریخ افراد متعددی دستاویز این هیجانات فکری و پیامدهای ناشی از آن بودند که البته به نوعی از این طریق در جامعه ی اطراف خود نیز تأثیر گذار بودند . اهمیت این گونه پژوهش ها کاملاً واضح است . جامعه ی علمی جهت روشن شدن ابهامات موجود در زندگی و اندیشه های متفکران هر عصر تاریخی ، به این گونه دستاوردها نیازمند است تا بلکه گوشه ای از این نتایج بتواند حتی به اندازه ی ذره ای زوایای پنهان این جنس زندگی ها را مبرهن تر سازد . مسلماً در این پژوهش زندگی بعد و قبل تحول نیز مستلزم بررسی است تا چهره ی هر شخصیت به طور دقیق و مجزا در هر یک از ادوار زندگی روشن شود و ابهامی برای خواننده باقی نماند . در ادامه این روند مسلماً سؤالاتی نیز محقق می شود:

- علت های اساسی تحول روحی هر شخصیت به چه حیطه هایی محدود می شود ؟

- عوامل برجسته ی تاریخی و اجتماعی اثرگذار در حدوث چنین حالاتی چه بود ؟
 که بی شک پاسخ این سؤالات پس از اتمام تحقیق روشن می گردد . درباره ی علل تحول فکری افراد بزرگ جامعه تاکنون تحقیقات ارزشمندی صورت گرفته است . اما با این حال باز هم حرف های ناگفته بسیاری وجود دارد که عدم حضور آن ها در جامعه ی علمی کاملاً محسوس است . این گونه تحقیق ها معمولاً سطح شناخت مخاطبان را نسبت به افراد مورد بحث بالا می برد و در دنیای علم ، بحث های

جدید بی شماری را وارد می کند که به نوبه ی خود می تواند در آینده موضوع پژوهش های دیگری واقع شود. همچنین جامعه ی تاریخی ایران را به دنیای ادبیات نزدیک تر می گرداند. مراکز آموزشی مختلفی نظیر: دانشگاه ها، پژوهشکده ها، مراکز اشاعه ی آموزه های فرهنگی و به طور کلی علاقه مندان به این گونه ها بحث ها می توانند از دست یافته های این تحقیق بهره مند شوند. در خصوص آثار و اندیشه های ناصر خسرو - متفکر برجسته ایرانی - تحقیقات گسترده و پرمثمی انجام پذیرفته، اما علل موثر در مساله ی تحول فکری وی تاکنون به صورت پی در پی و مقایسه ای تحت یک عنوان و یک پژوهش خاص انجام نپذیرفته است. از این جهت می توان به نو بودن این تحقیق پی برد. گذشته از این کاملاً واضح است که چنین پژوهشی در شناخت بهتر شخصیت بزرگان، افکار، موقعیت اجتماعی، وقایع مهم و اثر گذار تاریخی، اوضاع مذهبی عصر، سیاست پادشاهان و وزرای بزرگ ایرانی، وضعیت عارفان و صوفی گرایی در آن اعصار و بسیاری نتایج دیگر موثر است.